

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 25. april 2012
Kontor: EU- og Menneskerets-
enheden
Sagsbeh: Kenny Rasmussen
Sagsnr.: 2012-0032-0179
Dok.: 400397

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 149 (Alm. del), som Folketingets Erhvervs- Vækst- og Eksportudvalg har stillet til justitsministeren den 2. april 2012.

Morten Bødskov

/

Nina Holst-Christensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 149 (Alm. del) fra Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg:

”Ministeren bedes oplyse og redegøre for, om der findes praksis fra den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vedrørende menneskerettighedskonventionens artikel 6(1) om kravet på adgang til domstolene og på retfærdig rettergang (eksempelvis sag C-279/09 – Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft mbH), hvorefter erhvervsdrivende også i visse tilfælde bør meddeles fri proces.”

Svar:

1. EU-Domstolens dom af 22. december 2010 i sag C-279/09, Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft mbH, vedrørte et tysk energiselskab, som havde fået afslag på fri proces til anlæg af en retssag ved de tyske domstole om den tyske stats erstatningsansvar i medfør af EU-retten. Det præjudicielle spørgsmål, som en tysk domstol havde stillet til EU-Domstolen, angik, om det var i strid med EU-retten at have en national ordning, hvorefter juridiske personer i forbindelse med anlæggelse af erstatningssager baseret på en medlemsstats mulige overtrædelse af EU-retten som udgangspunkt alene meddeles fri proces, hvis særlige grunde taler herfor, f.eks. hvis sagen er af principiel karakter.

EU-Domstolen fastslog i dommen, at det ikke er udelukket, at det EU-retlige princip om effektiv domstolsbeskyttelse, således som dette fremgår af artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, kan påberåbes af også juridiske personer.

EU-Domstolen fastslog endvidere, at der generelt kan opstilles betingelser for bevilling af fri proces, så længe disse betingelser ikke medfører, at retten til domstolsprøvelse bliver indholdsløs. Ved vurderingen af betingelserne for bevilling af fri proces kan der tages hensyn til tvistens genstand, om sagsøgeren har rimelig udsigt til at få medhold, sagens betydning for sagsøgeren, det gældende retsgrundlags og procedurens kompleksitet samt sagsøgerens mulighed for effektivt at forsvare sin sag.

EU-Domstolen inddrog i den forbindelse praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) vedrørende Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens (EMRK) artikel 6 om retten til retfærdig rettergang, som artikel 47 i EU's charter om grundlæggende rettigheder hviler på.

3. EMRK artikel 6 indeholder som udgangspunkt ikke nogen ret til fri proces i civile sager.

EMD har imidlertid i visse tilfælde fundet, at den manglende adgang til fri proces i en civil sag kan indebære en krænkelse af retten til domstolsprøvelse i EMRK artikel 6, stk. 1, jf. bl.a. Airey mod Storbritannien, dom af 9. oktober 1979, der vedrørte en ægteskabssag.

I de omtalte sager har der været tale om ikke-erhvervsdrivende fysiske personer, der uden fri proces ville være afskåret fra forsvarligt at føre deres sag i retten.

Justitsministeriet er ikke bekendt med afgørelser fra EMD, hvor Domstolen har fundet, at en stats afslag på fri proces til en erhvervsdrivende fysisk eller juridisk person, har udgjort en krænkelse af EMRK artikel 6, stk. 1.

4. Det bemærkes, at ifølge den danske retsplejelov kan en fysisk person meddeles fri proces efter reglerne i §§ 327 og 328, hvis personen opfylder visse nærmere angivne økonomiske betingelser og ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostningerne ved sagen, jf. retsplejelovens § 325.

Herudover kan justitsministeren efter retsplejelovens § 329 meddele fri proces uden for de tilfælde, som er omfattet af retsplejelovens §§ 327 og 328, når der foreligger særlige grunde, herunder f.eks. hvis sagen er af principiel karakter. Det er dog en overordnet betingelse, at ansøgeren har rimelig grund til at føre proces. Bestemmelsen finder også anvendelse på juridiske personer.

Vedrører sagen en erhvervsdrivende fysisk eller juridisk person, vil der kun undtagelsesvist kunne gives fri proces. Der kan dog efter omstændighederne f.eks. gives fri proces i sager udsprunget af mindre selvstændig erhvervsvirksomhed, herunder navnlig når retssagen angår forhold, der har betydning for virksomhedens fortsatte eksistens.